

První lyžař na Vysočině, revírník Rudolf Gabessam, počátek 90. let 19. století

Na lyžařském výletě, 20. léta 20. století

Turistická chata na Harusové kopci, postavená 1923, zničená požárem v roce 1942

Skokanský můstek na Šibenicí v roce 1961

Nové Město na Moravě

Krajina Novoměstska poskytuje dokonalé podmínky pro běžecké lyžování. **Prvním lyžařem** byl fryšavský revírník Rudolf Gabessam v roce 1890, který inspiroval nejprve Adolfa Slonka z Rokytna a po něm další místní řemeslníky k výrobě lyží. Už roku 1910 vznikl lyžařský Sportovní klub, jeden z prvních v celé Monarchii.

Členové Sportovního klubu uspořádali 2. února 1910 první veřejné lyžařské závody. Zúčastnilo se jich 19 závodníků, mezi nimi jedna žena, Marie Gregorová. Následujícího roku byla vypsána i jízda žen (vyhrála Marie Gregorová), roku 1912 byly závody rozšířeny o kategorii dětí a mládeže a roku 1914 o závod štafet. Kromě běhu na lyžích se závodilo také v kategoriích jako krasojízda nebo jízda bez hůlek.

Lyžařský klub zval do Nového Města instruktory, např. Bohumila Hanče, který byl v té době nejlepším českým lyžařem. Byly vybudovány **skokanské můstky**, nejprve sněhové, později dřevěné. Od roku 1922 sloužila nejen lyžařům výstavní turistická chata na Harusové kopci.

V roce 1934 byl založen sdružený závod o **Zlatou lyži Českomoravské vysočiny**. Každý účastník musel absolvovat běžecký závod, ale i závod ve skoku, a to až do roku 1970. Původní putovní trofej Zlatá lyže, kterou trvale získal její pětinasobný vítěz Bohumil Kosour, je nyní k vidění v lyžařské expozici Horáckého muzea.

Po záboru českého pohraničí a tím i horských oblastí v roce 1939 se Novoměstsko stalo největším lyžařským centrem v Protektorátu Čechy a Morava.

Roku 1949 byl u Jelínkova mlýna postavený další můstek nahrazený po vichřici v roce 1963 ocelovým. Skákali na něm i olympijští reprezentanti, například Jiří Raška.

V roce 1973 se závod Zlatá lyže dostal do kalendáře mezinárodních závodů FIS. V lese Ochoza byl postaven hotel Ski a začal zde vznikat nový lyžařský areál se stadionem (dnešní Vysočina Arena). Roku 1981 se zde poprvé běžel Světový pohár.

V novém tisíciletí se do popředí zájmu dostává **biatlon**. Zatím největší událostí bylo Mistrovství světa v biatlonu v roce 2013. Desítky tisíc diváků přihlížely úspěchu bronzové štafety Moravec, Soukalová, Soukup, Vítková.

Krajina Novoměstska v zimě poskytuje lyžařům nezapomenutelné zážitky ve stopě, Vysočina Arena se světovými parametry zajišťuje nejlepší podmínky pro konání světových pohárů v běhu na lyžích, biatlonu a horské cyklistice.

Naučná stezka vznikla v roce 2022 k příležitosti **Roku lyžařů** za podpory **Nadačního fondu Nového Města na Moravě**.

ROK
LYŽAŘŮ

Naučná stezka LYŽOVÁNÍ NA NOVOMĚSTSKU

LYŽOVÁNÍ NA NOVOMĚSTSKU

ZASTAVENÍ NAUČNÉ STEZKY

1. Ať to frčí!

Stezka začíná na Vratislavově náměstí, kde kdysi startovaly lyžařské závody. V Horáckém muzeu najdete expozici věnovanou historii lyžování.

2. Lyžařští závodníci Němečtí

Na Palackého náměstí se nachází rodný dům bratrů Německých. Z jedenácti sourozenců dosáhli největších úspěchů účastníci zimních olympijských her bratři Otakar a Josef.

3. Harusův kopec a Šibenice

Významná kapitola v lyžařské historii Novoměstska – na těchto kopcích vyrostl první dřevěný můstek a oblíbená turistická chata. Dnes je zde sjezdovka a můstky pro skoky na lyžích.

4. Vysočina Arena

Centrem lyžování je od 70. let areál, který postupně vznikl v okolí hotelu Ski navrženém architektem Janem Krumlem.

5. Lyžařská historie chaty Mercedes

Skautská chata z roku 1939, kterou ozdobil sgrafity novoměstský grafik a lyžař prof. Jiří Šebek, byla ve své historii svědkem mnoha lyžařských událostí – tréninků, závodů a setkávání.

6. Slavní lyžaři na katolickém hřbitově

Slavní lyžaři Novoměstska a jejich pozoruhodné životní příběhy.

7. Sportovní škola mládeže

Speciální sportovní třídy pro mladé talenty mají v Novém Městě tradici už od poválečných let.

8. Rozvoj lyžařské turistiky

Od roku 1910 jezdil na novoměstské nádraží speciální zimní lyžařský sportovní vlak. Byl vypraven v neděli a ve svátek o půl šesté ráno z Brna. Výletníci se mohli občerstvit a ubytovat naproti v hotelu Gregor (od roku 1989 Hotel Artis).

9. Rodina Slonkova a výroba lyží na Novoměstsku

Sgrafito lyžaře na domě č.p. 211 připomíná slavnou historii rodiny Slonkových – prvních a nejvýznamnějších výrobců lyží v Novém Městě a majitelů dnešního sportovního obchodu a lyžařského minimuzea.

10. Lyžařské můstky v Novém Městě

Dnes málokdo ví, že kromě skokanského můstku na Šibenici stávaly sněhové, dřevěné i ocelové můstky také zde v Oboře, ale také u škrobáren nebo na Bělisku.

i Délka okruhu je 7,8 km, nadmořská výška 584–637 m n. m.

